

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев2 399/06
25.05.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Предрага Трифуновића, председника већа, Весне Поповић, Јасминке Станојевић, Мирјане Грубић и Миломира Николића, чланова већа, у парници тужиоца АА, кога заступају пуномоћници АБ и АВ, адвокати, против тужене Основне школе "ББ", кога заступа директор БВ, и пуномоћник ОЈП из Ковачице, ради поништаја одлуке о престанку радног односа одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Окружног суда у Панчеву Гж.1. бр. 1025/05 од 8.7.2005. године у седници одржаној 25.5.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДА СЕ пресуда Окружног суда у Панчеву Гж.1. бр. 1025/05 од 8.7.2005. године и пресуда Општинског суда у Ковачици 1. П. бр. 376/04 од 2.3.2005. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Општинског суда у Ковачици 1.П. бр. 376/04 од 2.3.2005. године одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио поништај решења директора тужене од 27.11.2003. године о престанку радног односа и поништаја другостепеног органа и обавезивање тужене да тужиоца реинтегрише у радни однос као и да му накнади трошкове парничног поступка. Тужилац је обавезан да туженој на име трошкова спора исплати 23.625,00 динара.

Наведеном другостепеном пресудом одбијена је као неоснована жалба тужиоца и првостепена пресуда је потврђена.

Против правоснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању тужиоцу је директор школе решењем од 27.11.2003. године изрекла меру престанка радног односа због шест повреда радних обавеза које су квалификоване као теже повреде радних обавеза из члана 59. став 1. тачка 5. Закона о радним односима у државним органима (злоупотреба службених положаја и овлашћења) и због теже повреде радне обавезе из члана 131. став 1. тачка 3. Закона о основама система образовања и васпитања (врећање запослених).

Описујући начин, време и место где су извршене теже повреде радних обавеза другостепени суд наводи да је тужилац прву повреду учинио на тај начин што је коментарисао информацију Министарства просвете и спорта о утрошку средстава и ограђивању земљишта па је навео "ограђујете, затвор, логор". Другу повреду је учинио 16.9.2003. године приликом усвајања извештаја о раду на који је имао примедби па је дошло до жучне расправе, па је тужилац упадао другим саговорницима у реч због чега га је председавајући више пута опоменуо. У вези треће повреде другостепени суд наводи да саслушани сведоци нису потврдили тврдњу тужене да је тужилац узнемиравао раднике школе. Четврта повреда је утврђена на основу читања изјаве једног наставника који је чуо да је тужилац претио да ће се осветити да је то почетак освете. Пета повреда је утврђена на основу записника школског одбора по коме је тужилац изјавио да ће се директору осветити ако му буде одбијано од плате "не зна како ће се понашати", а шеста повреда представља захтев тужиоца да му други наставник исплати 25% зараде ако се тужиоцу смањи зарада.

Код тако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови сматрају да су се стекли сви услови из поменутих закона за изрицање мере престанка радног односа због чега су решења директора и школског одбора законита, па је тужбени захтев одбијен као неоснован.

Основано се у ревизији указује да је у поступку учињена битна повреда парничног поступка из члана 354. став 2. тачка 14. ЗПП и да је због непотпуно утврђеног чињеничног стања материјално право погрешно примењено када је тужбени захтев одбијен као неоснован.

Решење о престанку радног односа од 27.11.2003. године садржи образложење, али изрека решења не садржи време, место и начин учињене радње која се квалификује као тежа повреда радне обавезе. Изрази "ометао" или "онемогућавао", без конкретних навођења начина радње односно чињења или не чињења нису довољни за квалификацију повреде. То се односи и на "узнемиравање запослених", "онемогућавање рада у нормалној атмосфери", "испитивање радника о њиховим поступцима", "претњама директорки". Нужно је цитирати садржај изговорених претњи како би се оценила њихова озбиљност.

И судска образложења одлука у погледу начина места и времена учињених тежих повреда радних

обавеза такође су, без детаљног образложења (једна повреда није ни доказана али је судови узимају као да је утврђена) па се правилност пресуда не може са сигурношћу испитати због чега је учињена наведена битна повреда одредаба парничног поступка.

Дисциплински органи, а и суд приликом одлучивања о дисциплинској одговорности и законитости одлука нису ценили члан 19. Међународног пакта о грађанским и политичким правима ("Службени лист СФРЈ" бр. 7/71) и Општу декларацију о правима човека (члан 19) по коме сви имају право на слободу мишљења и изражавања и право да не буду узнемиравани због свог мишљења. Устав Србије у члану 45. прокламује начело слободе савести, мишљења и јавног изражавања и мишљења, а члан 48. садржи право да се јавно критикује рад између осталог органа и организација.

Према томе изражавање критичког мишљења приликом усвајања извештаја о раду и вредносних судова уз употребу алегорије (поређење ограђивања земљишта са затвором), критика рада директора школе и рада осталих запослених коју је тужилац изрекао на седницама наставничког већа и школског одбора, незадовољство висином плате (изражено такође на седницама оба тела), ако нису учињена искључиво у намери омаловажавања, не представљају злоупотребу положаја и овлашћења нити увреду запослених која би могла бити квалификована као тежа повреда радне дужности због којих се изриче дисциплинска мера престанка радног односа.

Злоупотреба службеног положаја у радном праву (слично као и у кривичном) може да се изврши било искоришћавањем службеног положаја због свог интереса, а не циљева службе на штету другог лица или прекорачењем граница службеног положаја односно невршењем службене дужности. У оба случаја се постиже корист или другом наноси штета. Из нижестепених пресуда не може се јасно закључити у чему се састоји искоришћавање службеног положаја и прекорачење граница службеног овлашћења.

Приликом процене постојања увреде запослених (законски разлог за квалификацију теже повреде), треба поћи од тога да повређено лице (запослени) има право на заштиту свог достојанства, али је нужно анализирати и утврдити све околности случаја под којима се догађај десио, какав је међусобни однос учиниоца и лица на која се увреда односи, да ли се запослени међусобно вређају и да ли је увреда изречена у вршењу службене дужности (противправност увреде начелно је искључена у вршењу службене дужности).

Дисциплински органи нису ценили евентуално постојање олакшавајућих околности из члана 131. став 2. Закона о основама система образовања и васпитања које би могле бити од утицаја на изрицање блаже дисциплинске мере.

Из напред изнетих разлога на основу члана 394. и 395. став 2. ранијег ЗПП одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

Предраг Трифуновић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

СМ